

Γιατί ο Απ. Παύλος λέει ότι “θηριομάχησε» (Μόσχος Γκουτζιούδης, Επίκ. Καθηγητής Καινής Διαθήκης ΑΠΘ)

/ [Πεμπτούσια](#)



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1OKBWH1>]

Οι ειδικοί θεωρούν ότι η σκηνή της τοιχογραφίας στην Αρχαία Κόρινθο εικονίζει επαγγελματίες κυνηγούς ή μονομάχους (*venatores* ή *bestiarii*), οι οποίοι θηριομαχούν σε δημόσια θέα για λόγους ψυχαγωγίας. Δεν πρόκειται δηλαδή για κατάδικους που ρίχνονταν στα θηρία ως θύματα. Η αρχαιολογική αυτή μαρτυρία δεν μπορεί ασφαλώς να αξιοποιηθεί, αλλά φαίνεται ότι ευνοεί τη μεταφορική χρήση του Α΄ Κορ. 15:32. Ο Παύλος δεν υπήρξε θύμα των θηρίων, αλλά χρησιμοποιεί μεταφορικά την εικόνα του επαγγελματία κυνηγού ή θηριομάχου που εξοντώνει τα άγρια θηρία στην αρένα. Με άλλα λόγια η μεταφορά εδώ είναι αντίστοιχη με εκείνη του αθλητή στο Α΄ Κορ. 9:26. Μπορεί λοιπόν οι αγώνες κατά τα Ίσθμια ή οι τοιχογραφίες που υπήρχαν στα δημόσια κτήρια της αγοράς και ήταν γνωστά στα μέλη της κοινότητας της Κόρινθου να χρησιμοποιήθηκαν από τον Παύλο, προκειμένου να γίνει καλύτερα αντιληπτό το περιεχόμενο των λόγων του. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, τότε τα θηρία με τα οποία ο Παύλος πάλεψε στην Έφεσο είναι είτε οι ιουδαίζοντες, είτε οι αργυροχόοι ή ακόμη κάποια αυτοκρατορική διοικητική αρχή ή κάποιοι μάγοι και γητευτές.



Μπορούμε να δούμε και ένα άλλο ενδεχόμενο προκειμένου να ερμηνευτεί σωστά το Α΄ Κορ. 15:32. Οι ερευνητές έχουν επίσης παρατηρήσει ότι η ευρύτερη ενότητα Α΄ Κορ. 15:29-34 έχει ομοιότητες στη μορφή με την κυνική-στωική διατριβή. Ο σκοπός αυτού του φιλολογικού είδους είναι ηθικοπλαστικός. Ήδη από τον Πλάτωνα τα πάθη και οι επιθυμίες περιγράφονται ως άγρια θηρία που επιτίθενται στον άνθρωπο. Στα πατερικά συγγράμματα αργότερα, η ιδέα αυτή θα αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο. Αν λοιπόν προτιμήσουμε μια τέτοια ερμηνεία του Α΄ Κορ. 15:32, τότε ο Παύλος θηριομαχεί εναντίον ενός φιλελεύθερου τρόπου ζωής. Αυτό ενισχύεται από την παράθεση στο υπόλοιπο του στίχου της φράσης «*φάγωμεν και πίωμεν, αύριον γάρ ἀποθνήσκομεν*». Η ιδέα αυτή αποτελούσε και τρόπο ζωής για τους επικούρειους φιλοσόφους, οι οποίοι αρνούσαν την ύπαρξη μέλλουσας ζωής. Οι κυνικοί από την άλλη, ήταν αντίθετοι με μία τέτοια στάση ζωής έχοντας τον Ηρακλή ως πρότυπο θηριομάχου κατά του ηδονισμού. Είναι επίσης πιθανό με βάση τις πληροφορίες των Πράξεων (19:11-41) ότι ο Παύλος ήρθε αντιμέτωπος στην Έφεσο με την ειδωλολατρία, τους εξορκισμούς και τη μαγεία, αυτά να αποτελούν μεταφορικά τα θηρία που αντιμετώπισε.

Ας επιμείνουμε λίγο ακόμη στη δεύτερη χρήση των ζώων (*damnatio ad bestias*) ως πιθανό υπόβαθρο του Α΄ Κορ. 15:32. Σε αυτήν την περίπτωση η αντίληψη που κυριαρχούσε ήταν ότι στους χειρότερους εγκληματίες αξίζει ο χειρότερος θάνατος. Τα θεάματα αυτά ήταν πολύ συχνά στη Ρώμη και σπανιότερα στις ρωμαϊκές επαρχίες και ακολουθούσαν συχνά τις πρωινές θηριομαχίες. Τέτοια όμως θεάματα λάμβαναν χώρα και στις μεγαλουπόλεις των επαρχιών και δεν περιορίζονταν μόνο στην πρωτεύουσα. Την εποχή του Παύλου δεν έχουμε

μαρτυρίες από κείμενα ότι χριστιανοί ρίχνονταν στα θηρία. Αργότερα όμως υπάρχουν σποραδικές αναφορές και κυρίως παραστάσεις σε ψηφιδωτά δάπεδα από τη Β. Αφρική με θύματα στα οποία επιτίθενται άγρια ζώα στην αρένα.

Οι θεατές δεν συμπονούσαν τα θύματα, ούτε και σε αυτή την περίπτωση, αλλά απεναντίας θεωρούσαν τα θηρία ως όργανα απόδοσης δικαιοσύνης. Για το κοινό τα θύματα των άγριων ζώων είχαν διαπράξει σοβαρά αδικήματα και το θέαμα αυτό δεν ήταν παρά η εφαρμογή της νόμιμης εκτέλεσής τους. Αυτό θα αλλάξει αργότερα στον χριστιανισμό με τα μαρτύρια. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις στις οποίες άγρια ζώα χρησιμοποιούνται για να εκτελεστούν οι κατάδικοι είναι τα μαρτύρια της Βλανδίνας στη Λυών κατά τον 2^ο αι. μ.Χ. και της Περπέτουας κατά τις αρχές του 3^{ου} αι. μ.Χ. στην Καρχηδόνα. Στις περιπτώσεις αυτές η εκτέλεση με τη συνδρομή των θηρίων αντιστρέφει το καθιερωμένο ιδεολογικό σκηνικό. Οι μάρτυρες τώρα δεν είναι κατάδικοι και τα ζώα δεν εκπροσωπούν το νόμο και την τάξη, αλλά αντίθετα οι χριστιανοί αρνούνται να προσαρμοστούν με το κοινωνικό κατεστημένο και επιδιώκουν να εξέλθουν από αυτό αντιμετωπίζοντας τη χειρότερη θηριομορφική εκδοχή του.

Η δεύτερη πρόταση αντιμετωπίζει μια δυσκολία. Λόγω της ιδιότητας του Ρωμαίου πολίτη, ο Παύλος δεν θα μπορούσε να ριχτεί στα θηρία, εκτός αν την είχε χάσει. Υπάρχουν όμως και περιστατικά, στα οποία Ρωμαίοι πολίτες ρίχνονται στα θηρία. Ο Ευσέβιος πολύ αργότερα αναφέρει πως κάποιος Άτταλος είχε ρωμαϊκή υπηκοότητα αλλά αυτό δεν εμπόδισε τον αυτοκράτορα να τον ρίξει στα θηρία (*Ἐκκλησιαστικῆ Ἱστορία*, 5, 1, 50, 8). Προφανώς ο κανόνας γνώριζε και εξαιρέσεις.

Μετά από όλα τα παραπάνω προτιμούμε τη μεταφορική κατανόηση του Α΄ Κορ. 15:32 αλλά με την πρώτη περίπτωση της χρήσης των θηρίων στην αρένα για να εκτελεστούν, προσφέροντας αγωνιστικό θέαμα και όχι για να καταβροχθίσουν τους κατάδικους που ρίχνονταν σε αυτά. Ο Παύλος λοιπόν δεν παρουσιάζει εδώ τον εαυτό του ως θύμα προς βορά των θηρίων αλλά ως ικανό θηριομάχο, ο οποίος απειλήθηκε θανάσιμα στην Έφεσο, καθώς αντιμετώπισε θηρία. Η εικόνα είναι ασφαλώς μεταφορική αλλά κατορθώνει με τη χρήση των θηρίων να μεταφέρει στους Κορινθίους με επιτυχία το μέγεθος της εχθρικής απειλής που αντιμετώπισε ο Παύλος.